

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12Co/32/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6320202317
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Martin Štubniak
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6320202317.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Martina Štubniaka a sudkýň Mgr. Kataríny Katkovej a JUDr. Amy Odalošovej, v spore žalobcu H. V., narodeného XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom L. U. XXX/XX, XXX XX G., právne zastúpeného SUCHÝ & PARTNERS s. r. o., so sídlom Horná 13, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 52 826 791, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti SR, so sídlom Račianska 71, 813 11 Bratislava, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Brezno č. k. 9C/28/2020-139 z 27. januára 2022, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovanej náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Brezno (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal náhrady škody a nemajetkovej ujmy z titulu nezákonného rozhodnutia (I. výrok). Žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (II. výrok).

2. Súd prvej inštancie citujúc ust. § 3 ods. 1 písm. a) a ods. 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 a 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 4, § 17 ods. 1 až 4 a § 18 ods. 1 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) dospel na základe vykonaného dokazovania k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby. Zistil, že rozsudkom Okresného súdu Brezno č. k. 3T/76/2014-763 zo dňa 22. 10. 2015 bol žalobca uznaným za vinného zo spáchania prečinu zvyhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1 a 2 Trestného zákona a súčasne bola žalobcovi uložená povinnosť nahradiť poškodenú spoločnosť Hofer s.r.o. škodu v sume 8.137,15 Eur. Rozsudok nadobudol právoplatnosť v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2To/121/2015 zo dňa 14. 01. 2016, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcu proti rozsudku okresného súdu. Na dovolanie žalobcu Najvyšší súd SR uznesením sp. zn. 4Tdo/61/2016 zo dňa 27. 10. 2017 vyslovil, že uznesením krajského súdu bol porušený zákon v neprospech žalobcu, zrušil uznesenie krajského súdu i rozsudok okresného súdu a tomuto prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Následne Okresný súd Brezno rozsudkom č. k. 3T/149/2017-888 zo dňa 19. 04. 2018 oslobodil žalobcu spod obžaloby z dôvodu, že skutok nie je trestným činom a poškodenú spoločnosť Hofer s.r.o. odkázal s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

3. Prvoinštančný súd uviedol, že v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. je na vznik zodpovednosti štátu za škodu, resp. nemajetkovú ujmu potrebné súčasné splnenie troch podmienok, a to existencia nezákonného rozhodnutia, vznik škody (nemajetkovej ujmy) a príčinná súvislosť medzi nimi, pričom ide o

zodpovednosť objektívnu, ktorej sa štát nemôže zbaviť. V prejednávanej veci síce rozsudok Okresného súdu Brezno č. k. 3T/76/2014-763 zo dňa 22. 10. 2015 predstavuje nezákonné rozhodnutie (nakoľko bolo zrušené najvyšším súdom pre jeho nezákonnosť), avšak medzi ním a žalobcom uplatnenou škodou v sume 1.200,- Eur neexistuje príčinná súvislosť. Pokiaľ totiž na podklade v tom čase právoplatného a vykonateľného rozsudku Okresného súdu Brezno č. k. 3T/76/2014-763 zo dňa 22. 10. 2015 iniciovala spoločnosť Hofer s.r.o. exekúciu proti žalobcovi za účelom vymoženia sumy 8.137,15 Eur, žalobca v spore netvrdil ani nepreukázal, že urobil niečo pre zabránenie exekúcii, napr. mohol túto sumu zložiť do notárskej úschovy do doby rozhodnutia o dovolaní a tiež netvrdil ani nepreukázal, či v rámci exekúcie využil dostupné právne prostriedky, aby k vymoženiu pohľadávky nedošlo, napr. či podal návrh na odklad exekúcie, resp. na odklad vykonateľnosti exekučného titulu. Prvoinštančný súd tiež zapochyboval, či vôbec v prípade žalobcom uplatnenej sumy 1.200,- Eur ide o škodu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z., keď z uznesenia Okresného súdu Brezno č. k. 5Er/190/2016-98 zo dňa 20. 11. 2018 o zastavení exekúcie v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 1CoE/192/2019-129 zo dňa 28. 01. 2020 vyplýva, že hoci žalobca ako povinný sumu 1.200,- Eur zaplatil súdному exekútorovi, zastavenie exekúcie zaviniel oprávnený t. j. spoločnosť Hofer s.r.o. a preto povinnosť zaplatiť odmenu a hotové výdavky súdneho exekútora mal oprávnený. V zmysle týchto súdnych rozhodnutí si žalobca mal a mohol uvedenú sumu uplatniť voči spoločnosti Hofer s.r.o. ako náhradu uhradených trov exekúcie, keďže v rámci exekúcie súdy o trovách žalobcu ako povinného vo vzťahu k oprávnenému nemohli rozhodovať.

4. Pokiaľ ďalej išlo o žalobcom uplatnený nárok na zaplatenie sumy 1.965,92 Eur predstavujúcej trovy jeho právneho zastúpenia v trestnom a v exekučnom konaní a o nárok na zaplatenie sumy 1.206,54 Eur predstavujúcej trovy právneho zastúpenia za vypracovanie žiadosti o predbežné prerokovanie nároku, prvoinštančný súd uviedol, že tieto nároky si žalobca uplatnil ako príslušenstvo žalovanej škody v sume 1.200,- Eur a nakoľko je príslušenstvo pohľadávky na jej existencii priamo závislé, vzhľadom na nedôvodnosť nároku žalobcu na náhradu škody neboli dôvodne uplatnené ani tieto dva nároky. Okrem toho prvoinštančný súd poukázal na to, že ak by aj posudzoval tieto nároky ako samostatné, v zmysle § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie, pričom trovy právneho zastúpenia v exekučnom konaní žalobcovi nevznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie. Zároveň nebolo preukázané, či škoda v podobe trov konania v trestnom konaní žalobcovi skutočne vznikla, keďže netvrdil a ani nepreukázal, že tieto trovy obhajoby aj uhradil (doložil len vystavené faktúry a z týchto nevyplýva, či boli uhradené). Vo vzťahu k trovám právneho zastúpenia v sume 1.206,54 Eur vzniknutým v dôsledku vypracovania žiadosti o predbežné prerokovanie nároku prvoinštančný súd poukázal na to, že priznanie tohto nároku vylučuje § 18 ods. 3 druhá veta zákona č. 514/2003 Z. z. a navyše, takéto trovy nemožno považovať ani za účelne vynaložené, nakoľko nie je nevyhnutné zastúpenie advokátom vo fáze predbežného prerokovania nároku.

5. Ako nedôvodne uplatnený vyhodnotil súd prvej inštancie aj nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 29.000,- Eur. Stotožnil sa s obranou žalovanej, že žalobca tento nárok skutkovo nevymedzil a neodôvodnil akým spôsobom mala byť narušená jeho poveseť, česť, dôstojnosť a súkromie, akým spôsobom malo byť poškodené jeho dobré meno a ako dospel k výške tohto nároku. Žalobca neuniesol bremeno tvrdenia ani dôkazné bremeno, ktoré ho v sporovom konaní zaťažovali. Dôkazy na preukázanie tohto nároku označil až na pojednávaní prostredníctvom svojho právneho zástupcu a nakoľko ich neuplatnil včas, prvoinštančný súd podľa § 153 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) na tieto neprihliadol zdôrazňujúc, že žalobca svoju povinnosť tvrdenia, ako aj povinnosť označiť dôkazy mohol využiť už v reakcii na vyjadrenie žalovanej, v ktorom táto spochybnila jeho nároky. V uznesení, ktorým bol žalobca vyzvaný na vyjadrenie sa k vyjadreniu žalovanej bol súčasne poučený o tom, že súd na neskôr predložené a označené skutočnosti a dôkazy nemusí prihliadať, ale túto možnosť žalobca nevyužil (hoci bol celý čas právne zastúpený) a vykonanie dôkazov (svojím výsluchom a predložením listinných dôkazov) navrhol až na pojednávaní dňa 27. 01. 2022, pričom mal dostatok priestoru, aby splnil svoju povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť. Preto aj v tejto časti prvoinštančný súd žalobu zamietol.

6. O náhrade trov konania rozhodol prvoinštančný súd podľa § 255 ods. 1 CSP vzhľadom na plný úspech žalovanej.

7. V zákonnej lehote podal proti rozsudku prvoinštančného súdu odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vrátil vec prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie namietajúc, že prvoinštančný súd nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich

skutočností, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a je nedostatočne odôvodnené.

8. Žalobca v odvolaní poukázal na objektívny charakter zodpovednosti štátu za škodu tvrdiac, že žalobu podal „v súlade s ustanoveniami zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, nakoľko mu vznikla škoda spôsobená nezákonnými rozhodnutiami.“. Uviedol, že v rámci voči nemu vedeného exekučného konania mu boli vykonané zrážky v sume 5.000,- Eur z titulu nezákonného rozhodnutia Okresného súdu Brezno č. k. 3T/76/2014-763 zo dňa 22. 10. 2015. Z uvedenej sumy čiastku 3.800,- Eur vymohol ako bezdôvodné obohatenie od spoločnosti Hofer s.r.o., pričom čiastku 1.200,- Eur si uplatnil z titulu bezdôvodného obohatenia voči súdnemu exekútorovi a súčasne túto sumu uplatnil aj voči žalovanej v tomto spore. V čase pojednávania prvoinštančného súdu Okresný súd Prešov zamietol jeho žalobu voči súdnemu exekútorovi z dôvodu, že sa nejednalo o bezdôvodné obohatenie, pretože súdny exekútor v predmetnej exekúcii vykonával exekučnú činnosť ako výkon štátnej moci a v dôsledku toho sa na súdneho exekútora pri výkone exekučnej činnosti vzťahuje právny režim náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., čo podľa žalobcu znamená, že svoj nárok na náhradu škody v sume 1.200,- Eur uplatnil voči žalovanej dôvodne. Prvoinštančný súd v tomto smere nevykonal navrhované dokazovanie rozhodnutiami v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia voči súdnemu exekútorovi a tak nezistil rozhodujúce skutočnosti.

9. Vo vzťahu k zamietnutiu žaloby ohľadne zaplatenia sumy 1.965,92 Eur z titulu zaplatených trov právneho zastúpenia žalobca namietal, že ide o účelne vynaložené náklady v zmysle § 18 ods. 1 až 3 zákona č. 514/2003 Z. z., pričom prvoinštančný súd dostatočne nevysvetlil, prečo žalovaná za tento nárok nezodpovedá. Záver súdu je nesprávny, svojvoľný a ústavne neudržateľný, keďže zodpovednosť štátu za škodu má objektívnu povahu a nemožno sa jej zbaviť, kedy podľa žalobcu v zmysle ustálenej praxe platí, že „právoplatné oslobodenie obvineného spod obžaloby v trestnom konaní bez ďalšieho zakladá dôvod založený na tom, že došlo tak k zrušeniu uznesenia o začatí trestného konania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť“. Žalobca potom zdôraznil, že predložil faktúry vystavené mu jeho právnym zástupcom za úkony právnej služby, avšak prvoinštančný súd sa nimi nezaoberal, hoci trovy konania vzniknuté mu v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie sú súčasťou náhrady škody.

10. Trovy právneho zastúpenia v súvislosti s predbežným prerokovaním nároku sú podľa žalobcu takisto účelne vynaloženými trovami konania vzhľadom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/7/1999 (R 26/2000), podľa ktorého sú náklady spojené s predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. príslušenstvom tohto nároku. Nakoľko mu teda vznikla pohľadávka zrušením nezákonného rozhodnutia, náklady vzniknuté mu v súvislosti s jej uplatnením tvoria jej príslušenstvo podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Tieto náklady uplatnil z dôvodu, že podmienkou podania žaloby je predbežné prerokovanie nároku s príslušným orgánom, čo si vyžaduje vypracovanie kvalifikovaného podania a preto ako osoba bez právneho vzdelania využil služby svojho právneho zástupcu. Prvoinštančný súd túto argumentáciu nezohľadnil.

11. Napokon žalobca v odvolaní namietal, že v súvislosti s uplatneným nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie nevykonal jeho výsluch, ktorým by podrobne vyjadril, v čom spočíva ujma, ktorú žiada odškodniť, neposúdil uplatnenú výšku škody, nezvážil okolnosti prípadu v zmysle § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. a preto je rozhodnutie aj v tejto časti nepresvedčivé a nepreskúmateľné. Každé trestné konanie má totiž na osobu, proti ktorej je vedené celospoločenský dopad na jej doterajší život.

12. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu žiadala rozsudok potvrdiť ako vecne správny vzhľadom na neopodstatnenosť žalobcom formulovaných odvolacích dôvodov.

13. Žalovaná poukázala na predpoklady úspešného uplatnenia nároku na náhradu škody upravené zákonom č. 514/2003 Z. z., ktorými sa prvoinštančný súd podľa nej správne riadil. Žalobca poukazoval na bližšie nekonkretizované rozhodnutie Okresného súdu Prešov, ktoré ale nepredložil a vo vzťahu k trovám exekúcie prvoinštančný súd v rozsudku (hlavne v 35. odseku jeho odôvodnenia) správne odôvodnil neopodstatnenosť tohto žalobcom uplatneného nároku. Žalobca sa mal domáhať vydania sumy 1.200,- Eur od oprávneného. Pokiaľ ide o uplatnené trovy právneho zastúpenia v sume 1.965,92 Eur, žalobca nepreukázal uhradenie tejto sumy. Predložené faktúry nie sú dokladmi o úhradách. Ďalej žalovaná poukázala na to, že pri predbežnom prerokovaní nároku nie je nutné zastúpenie advokátom

a preto tieto trovy nie sú účelne vynaloženými, hlavne však § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. náhradu týchto nákladov vylučuje, pričom žalobcom označené rozhodnutie najvyššieho súdu sa týka zákona č. 58/1969 Zb. a nie zákona č. 514/2003 Z. z. aplikovateľného v prejednávanej veci. Prvoinštančný súd dôvodne nevykonal výsluch žalobcu, ktorý sa na pojednávanie nedostavil a ktorý nevyužil prostriedky procesného útoku do uplatnenia sudcovskej koncentrácie konania podľa § 167 CSP. Žalobca mal možnosť už v podanej žalobe uviesť a preukázať vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, čo ale nevyužil.

14. Na vyjadrenie žalovanej reagoval žalobca tým, že trvá na podanom odvolaní a že žalovaná v podstate len opakuje skutočnosti uvádzané počas prvoinštančného konania.

15. Na základe odvolania žalobcu krajský súd, ako súd odvolací v zmysle § 34 CSP, vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario s použitím § 219 ods. 3 CSP a rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správny.

16. Odvolací súd dospel k záveru o nedôvodnosti žalobcom podaného odvolania, keďže nezistil naplnenie ním formulovaných odvolacích dôvodov. Súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, správne zistil skutkový stav a ani v právnom posúdení veci prvoinštančným súdom nezistil odvolací súd nedostatky takého zásadného charakteru, ktoré by boli spôsobilé privodiť zmenu, či dokonca zrušenie napadnutého rozsudku, ako to žiadal žalobca. Aj odôvodnenie napadnutého rozsudku je v súlade s § 220 ods. 2 CSP, nie je nepreskúmateľné, ako to namietal žalobca, pretože podľa odvolacieho súdu poskytuje jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky skutkovo i právne relevantné otázky tohto sporu. Vadou konania nie je to, že prvoinštančný súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa.

17. V prejednávanej veci sa žalobca domáhal náhrady škody a nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. z titulu nezákonného rozhodnutia poukazujúc na to, že rozsudkom Okresného súdu Brezno č. k. 3T/76/2014-763 zo dňa 22. 10. 2015 bol uznaným za vinného zo spáchania prečinu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1 a 2 Trestného zákona, ktorým rozsudkom mu súčasne bola uložená povinnosť nahradit' poškodenej spoločnosti Hofer s.r.o. škodu v sume 8.137,15 Eur, pričom toto rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2To/121/2015 zo dňa 14. 01. 2016, bolo na základe ním podaného dovolania zrušené ako nezákonné uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Tdo/61/2016 zo dňa 27. 10. 2017. Po vrátení veci Okresnému súdu Brezno bol žalobca rozsudkom č. k. 3T/149/2017-888 zo dňa 19. 04. 2018 oslobodený spod obžaloby a poškodená spoločnosť Hofer s.r.o. bola odkázaná s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

18. Odvolací súd konštatuje, že vzhľadom na toto skutkové vymedzenie právneho základu žalobcom uplatňovaných nárokov prvoinštančný súd správne vychádzal z jednotlivých ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z., ktorý upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú výkonom verejnej moci jeho orgánmi. Označený zákon totiž v ust. § 3 ods. 1 písm. a) určuje, že štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím.

19. V zmysle § 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. sa štát svojej zodpovednosti za škodu nemôže zbaviť, čím sa završuje právna úprava tejto zodpovednosti ako zodpovednosti objektívneho charakteru (bez ohľadu na zavinenie) s absolútnou povahou (bez možnosti liberácie). Objektívna zodpovednosť sa niekedy označuje aj ako zodpovednosť za výsledok. Podľa ust. § 25 ods. 1 cit. zákona tiež platí, že ak § 26 neurčuje inak, právne vzťahy vrátane predbežného prerokovania nároku podľa tohto zákona sa spravujú Občianskym zákonníkom.

20. Právna teória i súdna prax potom zhodne z ust. § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. vyvodzujú, že na vznik zodpovednosti štátu (Slovenskej republiky) za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím sa vyžaduje kumulatívne (súčasné) splnenie troch podmienok: 1. nezákonné rozhodnutie, 2. vznik škody ako peniazmi vyčísliteľnej majetkovej ujmy na strane dotknutého subjektu a 3. príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody.

21. Ustanovenie § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. určuje, že právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní. Podľa § 6 ods. 1 cit. zákona platí, že ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. zasa platí, že právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

22. Súd prvej inštancie preto správne skúmal naplnenie podmienok stanovených zákonom č. 514/2003 Z. z., správne uviedol, že na vznik zodpovednosti štátu za škodu (resp. nemajetkovú ujmu) spôsobenú nezákonným rozhodnutím sa vyžaduje kumulatívne splnenie základných podmienok, ktorými sú existencia nezákonného rozhodnutia, vznik škody (nemajetkovej ujmy) a príčinná súvislosť medzi nimi a správne uzavrel aj to, že predmetný rozsudok Okresného súdu Brezno č. k. 3T/76/2014-763 zo dňa 22. 10. 2015, ktorý nadobudol právoplatnosť v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2To/121/2015 zo dňa 14. 01. 2016 predstavuje nezákonné rozhodnutie z dôvodu, že tieto rozhodnutia boli kvôli porušeniu zákona zrušené Najvyšším súdom SR.

23. Hoci teda bola preukázaná existencia nezákonného rozhodnutia, odvolací súd súhlasí so záverom prvoinštančného súdu, že medzi predmetným rozsudkom Okresného súdu Brezno ako nezákonným rozhodnutím a vznikom škody na strane žalobcu v sume 1.200,- Eur nie je daná príčinná súvislosť.

24. V prejednávanej veci bolo zistené, že žalobca v rámci exekúcie sp. zn. 5Er/190/2016 iniciovanej voči nemu na podklade predmetného rozsudku Okresného súdu Brezno zo dňa 22. 10. 2015 spoločnosťou Hofer s.r.o. ako oprávneným uhradil, resp. bola od neho vymožená suma 5.000,- Eur. Z tejto sumy bola čiastka 3.800,- Eur poukázaná na účet oprávneného a čiastka 1.200,- Eur bola použitá na trovy exekúcie. Po zastavení exekúcie dostal žalobca od oprávneného čiastku 3.800,- Eur naspäť, pričom o vrátenie sumy 1.200,- Eur žalobca zažaloval súdneho exekútora z titulu bezdôvodného obohatenia.

25. Najvyšší súd SR napr. v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/130/2010 uviedol, že o vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) ide vtedy, ak je medzi protiprávnym konaním škodcu a vznikom škody vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nevznikne. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti je treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala a je rozhodujúca iba vecná súvislosť príčiny a následku.

26. V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu.

27. V nadväznosti na uvedené odvolací súd konštatuje, že vynaloženie čiastky 1.200,- Eur žalobcom tvoriacej trovy exekúcie (neskôr zastavenej vzhľadom na zrušenie exekučného titulu) nebolo priamym následkom nezákonného rozhodnutia, ale toho, že žalobca nesplnil svoju povinnosť, ktorá mu týmto rozhodnutím bola uložená, t. j. neuhradil dobrovoľne sumu 8.137,15 Eur spoločnosti Hofer s.r.o., ktorá v dôsledku toho potom voči žalobcovi iniciovala exekúciu. Inak povedané, zmenšenie majetku žalobcu o sumu 1.200,- Eur nenastalo ako priamy následok nezákonného rozhodnutia, ale bolo spôsobené tým, že žalobca si dobrovoľne nesplnil svoju povinnosť zaplatiť spoločnosti Hofer s.r.o. sumu 8.137,15 Eur. Ak by totiž žalobca uvedenú sumu riadne a včas uhradil ako mu to bolo uložené, trovy exekúcie predstavujúce sumu 1.200,- Eur by mu nevznikli, lebo oprávnený by nemal dôvod iniciovať exekúciu. Z tohto hľadiska je správnym konštatovanie prvoinštančného súdu, že žalobca neurobil nič pre vyhnutie sa exekúcii v situácii, kedy mu právoplatné súdne rozhodnutie ukladalo povinnosť na plnenie. Odvolací súd tak v zhode s prvoinštančným súdom uzatvára, že príčinou škody na strane žalobcu nebolo nezákonné rozhodnutie. Príčinou škody v sume 1.200,- Eur na strane žalobcu bolo to, že sumu 8.137,15 Eur

spoločnosti Hofer s.r.o. dobrovoľne neuhradil. Medzi nezákonným rozhodnutím a škodou nie je priama, bezprostredná príčinná súvislosť a preto žalobcovi nárok na náhradu škody v sume 1.200,- Eur voči žalovanej nevznikol.

28. Na tom nič nemení ani nesprávny záver prvoinštančného súdu, že žalobca si mal a mohol túto škodu uplatniť voči oprávnenému. Podľa odvolacieho súdu za vynaloženie uvedenej sumy žalobcom nenesie oprávnený žiadnu zodpovednosť, a to ani z titulu náhrady škody (keďže oprávnený žiadnu svoju povinnosť neporušil) ani z titulu bezdôvodného obohatenia (keďže oprávnený sa neobohatil o sumu 1.200,- Eur, ktorá tvorila trovy súdneho exekútora).

29. Odvolací súd v týchto súvislostiach poukazuje na nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 221/2020, v ktorom bolo konštatované, že ak sa exekúcia proti sťažovateľke viedla na základe formálne a materiálne vykonateľného (aj keď chybného) exekučného titulu a sťažovateľka na jeho základe mala autoritatívne určenú (aj keď neskôr najvyšším súdom zrušenú) povinnosť uhradiť oprávnenému nárok ním priznaný (trovy konania), nemožno prehliadnuť, že sťažovateľka si túto povinnosť dobrovoľne nespĺnila a oprávnený preto dôvodne podal návrh na vykonanie exekúcie, čím nastúpil nútený (exekučný) výkon predmetného rozhodnutia (pôvodného exekučného titulu) a sťažovateľke zároveň vznikla povinnosť nahradiť oprávnenému a exekútorovi trovy exekučného konania. Z už uvedeného vyplýva, že náklady, ktoré vznikli v dôsledku núteného výkonu exekučného titulu, vznikli jedine v príčinnej súvislosti s porušením povinnosti sťažovateľky vyplývajúcej jej z právoplatného a vykonateľného rozhodnutia, pričom za týchto okolností nie je rozhodujúce, či exekučný titul bol následne po ukončení exekučného konania v rámci mimoriadneho opravného konania zrušený, pretože kasačné rozhodnutie priamo nezasiahlo a ani spätne neovplyvnilo pohľad na zákonnosť priebehu exekučného konania, a preto aj trovy, ktorých náhradu bola sťažovateľka nútená uhradiť v priebehu tohto konania oprávnenému, prípadne exekútorovi nemožno spätne žiadať z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Z už uvedeného možno formulovať čiastkový záver, podľa ktorého ak adresát individuálneho právneho aktu znejúceho na plnenie porušil povinnosť v ňom uvedenú (uhradiť toto plnenie v patričnej lehote) a v dôsledku jej porušenia sa proti nemu začalo exekučné konanie, ktoré bolo následne ukončené vymožením nútene vymáhanej pohľadávky, nevzniká po následnom zrušení exekučného titulu medzi ním na jednej strane a oprávneným, resp. exekútorom na strane druhej sekundárny právny pomer z titulu bezdôvodného obohatenia.

30. Žalobca ďalej v odvolaní namietal, že prvoinštančný súd nevykonal navrhované dokazovanie rozhodnutiami v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia voči súdnemu exekútorovi. Odvolací súd považuje postup prvoinštančného súdu za správny a súladný s § 185 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd rozhodne o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Žalobca tvrdil, že bol neúspešný v bližšie neoznačenom súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Prešov (a následne na Krajskom súde v Prešove), v ktorom uplatnil proti súdnemu exekútorovi nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 1.200,- Eur a túto skutočnosť mali preukazovať súdne rozhodnutia v predmetných konaniach. Odvolací súd konštatuje, že eventuality neúspech žalobcu s vydaním bezdôvodného obohatenia v sume 1.200,- Eur od súdneho exekútora nemá žiadnu právne relevantnú súvislosť s rozhodnutím v tomto spore, v ktorom nebola daná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a uplatnenou škodou. Teda skutočnosť, že žalobca podľa svojho tvrdenia neúspešne uplatnil nárok na zaplatenie (vrátenie) sumy 1.200,- Eur voči súdnemu exekútorovi nemá žiaden vplyv na (ne)existenciu príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a škodou. Tvrdený neúspech žalobcu v danom konaní nezakladá automaticky vznik jeho nároku na náhradu škody v sume 1.200,- Eur voči žalovanej, ako to mylne prezentoval v podanom odvolaní. Inými slovami, neúspech žalobcu v inom konaní nemá vplyv na rozhodnutie v tomto spore, a to o to viac v situácii chýbajúcej príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a uplatnenou škodou. Žalobcom navrhované dokazovanie smerovalo k preukázaniu skutočnosti nemajúcej súvis so skutočnosťami relevantnými pre rozhodnutie v prejednávanom prípade a preto nebolo potrebné ho vykonať (k dôvodom nevykonania dôkazu vid' napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/107/2019).

31. V časti žalobcom uplatneného nároku na zaplatenie sumy 1.965,92 Eur predstavujúcej trovy jeho právneho zastúpenia v trestnom a v exekučnom konaní mal prvoinštančný súd za to, že ide o príslušenstvo žalobcom uplatnenej náhrady škody, ktoré je priamo závislé na existencii pohľadávky a z dôvodu, že nebol opodstatnený nárok žalobcu na náhradu škody, nemá žalobca nárok ani na jej

príslušenstvo. Z rovnakého dôvodu prvoinštančný súd prioritne zamietol žalobu aj vo vzťahu k sume 1.206,54 Eur tvoriacej trovy právneho zastúpenia v súvislosti s predbežným prerokovaním nároku.

32. Podľa odvolacieho súdu je v tejto časti napadnuté rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení veci, no i napriek tomu bol záver prvoinštančného súdu o neopodstatnenosti týchto nárokov žalobcu správny.

33. V prvom rade je potrebné uviesť, že nie je správny názor prvoinštančného súdu, že nárok žalobcu na zaplatenie sumy 1.965,92 Eur ako trov jeho právneho zastúpenia v trestnom a v exekučnom konaní predstavuje príslušenstvo žalobcom uplatnenej náhrady škody v sume 1.200,- Eur. Odvolací súd už vyššie uviedol, že v prípade chýbajúcej právnej úpravy v zákone č. 514/2003 Z. z. sa právne vzťahy spravujú (v zmysle jeho § 25 ods. 1) Občianskym zákonníkom. Preto v otázkach neupravených zákonom č. 514/2003 Z. z. treba použiť ako všeobecný právny predpis Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), ktorý v § 121 ods. 3 formou taxatívneho výpočtu označuje za príslušenstvo pohľadávky úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením. Z tejto definície je podľa odvolacieho súdu zrejmé, že v prípade nákladov spojených s uplatnením pohľadávky ide o náklady veriteľa, ktorých vznik je viazaný na existenciu pohľadávky a jej dobrovoľné neuhradenie dlžníkom. Nákladmi spojenými s uplatnením pohľadávky preto môžu byť len náklady vecne s ňou súvisiace.

34. V prejednávanom prípade takýto charakter vo vzťahu k žalobcom uplatnenému nároku (pohľadávke) na náhradu škody v sume 1.200,- Eur nemajú trovy jeho právneho zastúpenia v trestnom a v exekučnom konaní v sume 1.965,92 Eur. Tieto náklady totiž nemajú vecný súvis so škodou, nevznikli ako dôsledok toho, že nedošlo k jej úhrade, ale predstavujú od nároku na náhradu škody nezávislý a samostatný nárok (ktorý je podľa žalobcu dôsledkom nezákonného rozhodnutia). Súčasne, bez ohľadu na to, či a v akom konaní tieto náklady žalobcovi skutočne vznikli, samostatnosť tohto nároku je v konečnom dôsledku zrejماً aj vzhľadom na § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. definujúci, že náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie. To znamená, že na účely zákona č. 514/2003 Z. z. sú škodou aj trovy konania a ich súčasťou sú podľa § 18 ods. 3 cit. zákona aj trovy právneho zastúpenia.

35. Na druhej strane, vzhľadom na vyššie uvedené bolo správnym konštatovanie prvoinštančného súdu, že žalobcom uplatnené trovy právneho zastúpenia vynaložené v súvislosti s predbežným prerokovaním nároku v sume 1.206,54 Eur predstavujú príslušenstvo pohľadávky. Náklady takéhoto druhu sa totiž svojim vznikom viažu na skutočnosť, že uplatneniu nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím na súde musí predchádzať v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. predbežné prerokovanie nároku s príslušným orgánom štátu. Ide teda o náklady spojené s uplatnením pohľadávky, teda o príslušenstvo pohľadávky v zmysle § 121 ods. 3 OZ. Správnosť tohto názoru vyplýva aj zo žalobcom (síce v inej súvislosti) spomenutého rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/7/1999 (publikovaného ako R 26/2000), podľa ktorého sú náklady spojené s predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. (ktorý zákon bol nahradený zákonom č. 514/2003 Z. z., poznámka odvolacieho súdu) príslušenstvom tohto nároku.

36. Aj keď teda žalobcom uplatnený nárok v sume 1.206,54 Eur predstavuje príslušenstvo pohľadávky, žalobu nebolo možné v tejto časti zamietnuť len s odkazom na to, že samotný nárok na náhradu škody bol žalobcom uplatnený nedôvodne. Odvolací súd už uviedol, že okrem žalobcom uplatnenej náhrady škody v sume 1.200,- Eur má povahu samostatného nároku (škodovej povahy) aj nárok žalobcu na zaplatenie sumy 1.965,92 Eur predstavujúcej trovy právneho zastúpenia a preto neobstojí záver prvoinštančného súdu, že už len kvôli neexistencii nároku žalobcu na náhradu majetkovej škody nebol dôvodným ani nárok na zaplatenie sumy 1.206,54 Eur.

37. Prvoinštančný súd považoval nárok na zaplatenie sumy 1.965,92 Eur predstavujúcej trovy právneho zastúpenia žalobcu v trestnom a v exekučnom konaní za nedôvodný aj s poukazom na to, že žalobca nepreukázal zaplatenie vyfakturovaných trov právneho zastúpenia v trestnom konaní, t. j. nebol preukázaný vznik škody s tým, že podľa § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie a podľa prvoinštančného súdu trovy právneho zastúpenia žalobcu v exekučnom konaní nevznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie.

38. Podľa odvolacieho súdu sú tieto závery prvoinštančného súdu správne a plne postačujú ako vysvetlenie nutnosti zamietnutia žaloby v tejto časti. Odvolací súd však dodáva, že z konania vyplynuli aj ďalšie dôvody, pre ktoré nemohol tento nárok žalobcu obstať - žalobca v spore nepreukázal nielen zaplatenie trov právneho zastúpenia vynaložených v trestnom konaní, ale ani zaplatenie trov právneho zastúpenia vynaložených v exekučnom konaní a navyše trovy právneho zastúpenia žalobcu v trestnom konaní (s výnimkou trov právneho zastúpenia pred Najvyšším súdom SR) a ani v exekučnom konaní nevznikli žalobcovi v príčinnej súvislosti s (nezákonným) rozhodnutím Okresného súdu Brezno, od ktorého žalobca odvodzoval všetky v spore uplatnené nároky.

39. Podľa ust. § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. sa uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk.

40. V tomto zmysle sa skutočnou škodou rozumie ujma, ktorá nastala, resp. sa prejavuje v majetkovej sfére poškodeného a je objektívne vyjadriteľná všeobecným ekvivalentom, t. j. peniazmi. Vyjadruje sa porovnaním majetkového stavu poškodeného pred vznikom škody a po poškodení. Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/467/2013 (publikovanom v časopise Zo súdnej praxe pod č. 10/2016) zaujal právny názor, že škoda vzniká dlžníkovi vtedy, keď svojmu veriteľovi dlžnú čiastku zaplatil. Sama skutočnosť, že veriteľ má voči dlžníkovi nejakú pohľadávku (aj keby bola priznaná rozhodnutím súdu), nie je škodou.

41. Odvolací súd sa s týmto výkladom skutočnej škody plne stotožňuje, pretože je takisto toho názoru, že ak skutočnou škodou je ujma prejavujúca sa v majetkovej sfére poškodeného faktickým znížením jeho majetku, škoda nevzniká dovtedy, kým nedôjde k úhrade dlžnej čiastky. Okolnosť, že veriteľ má voči dlžníkovi nejakú pohľadávku neznamená, že majetok dlžníka sa o túto pohľadávku znížil.

42. V prejednávanej veci preto odvolací súd dospel k záveru, že pokiaľ žalobca nepreukázal, že skutočne uhradil svojmu právnenému zástupcovi vynaložené trovy právneho zastúpenia v trestnom, resp. v exekučnom konaní, škoda spočívajúca vo vynaložení týchto trov právneho zastúpenia mu nevznikla. Nebolo teda preukázané, že majetok žalobcu sa fakticky znížil o sumu 1.965,92 Eur, pretože ako už správne uviedol prvoinštančný súd, žalobca predložil len faktúry týkajúce sa trov právneho zastúpenia, ale nie dôkazy o tom, že takéto trovy aj skutočne uhradil. Žalobca neopodstatnene v odvolaní vytýkal prvoinštančnému súdu, že sa predloženými faktúrami nezaoberal, z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva opak, prvoinštančný súd sa faktúram venoval a vyhodnotil ich správne tak, že nie sú samé o sebe dokladom o úhrade trov právneho zastúpenia. A treba dodať, že ani v podanom odvolaní žalobca netvrdil, že z jeho strany k úhrade trov právneho zastúpenia došlo.

43. Odvolací súd už vyššie poukázal na ust. § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého sa uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak. V zmysle ust. § 18 ods. 1 cit. zákona sa pod náhradu škody zahrňujú aj účelne vynaložené trovy konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené.

44. Aplikujúc ust. § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. zaujal prvoinštančný súd plne správny názor, že trovy právneho zastúpenia žalobcu v exekučnom konaní nemajú svoj pôvod v konaní, v ktorom bolo nezákonné rozhodnutie vydané a ani v konaní, v ktorom bolo toto rozhodnutie zrušené. Trovy právneho zastúpenia žalobcu v exekučnom konaní sa totiž týkajú vykonávacieho konania iniciovaného spoločnosťou Hofer s.r.o. ako oprávneným v dôsledku toho, že žalobca dobrovoľne nesplnil svoju povinnosť uloženú mu predmetným rozhodnutím okresného súdu zo dňa 22. 10. 2015, teda tieto úkony právnej pomoci neboli vynaložené vo vzťahu ku konaniu, ktorého výsledkom by bolo vydanie, resp. zrušenie tohto (nezákonného) rozhodnutia. Okrem toho, aj pri týchto trovách právneho zastúpenia platí, čo už bolo uvedené vyššie, že medzi nimi a nezákonným rozhodnutím neexistuje príčinná súvislosť. Tieto trovy totiž nie sú priamym dôsledkom nezákonného rozhodnutia, ale jedine toho, že žalobca si nesplnil dobrovoľne svoju platobnú povinnosť uloženú mu predmetným rozhodnutím okresného súdu zo dňa 22. 10. 2015.

45. Podľa odvolacieho súdu nie je daná ani príčinná súvislosť medzi žalobcom uplatnenými trovami právneho zastúpenia v trestnom konaní a nezákonným rozhodnutím (výnimkou sú len trovy právneho zastúpenia pred Najvyšším súdom SR, lebo tieto boli dôsledkom nezákonného rozhodnutia, avšak vzhľadom na nepreukázanie ich úhrady žalobcom ani tieto nebolo možné mu priznať ako náhradu škody z nezákonného rozhodnutia). Totiž už len z časového hľadiska je vylúčené, aby tieto náklady

vznikli žalobcovi v dôsledku nezákonného rozhodnutia, ktoré vyvolalo svoje účinky až nadobudnutím právoplatnosti dňa 14. 01. 2016 (v zmysle § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré nadobudlo právoplatnosť) a súčasne medzi týmito nákladmi a nezákonným rozhodnutím nie je súvislosť ani vecná, pretože právne zastúpenie si žalobca zvolil vzhľadom na vznesenie obvinenia a nie kvôli rozhodnutiu zo dňa 22. 10. 2015, právoplatnému až následne dňa 14. 01. 2016. Teda tieto žalované náklady nevznikli žalobcovi ako priamy dôsledok nezákonného rozhodnutia.

46. Vo vzťahu k ust. § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. je tiež potrebné uviesť, že jeho jazykový výklad evokuje, že sa majú v rámci náhrady škody kompenzovať v podstate všetky účelne vynaložené trovy konania, ktoré vznikli poškodenému či už v konaní, v ktorom bolo nezákonné rozhodnutie vydané alebo v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené. Avšak podľa odvolacieho súdu treba toto ustanovenie vykladať vo väzbe na to, že zákon neposkytuje kompenzáciu akejkolvek škody (ktorou sú aj účelne vynaložené trovy konania), ale len takej, ktorá je dôsledkom nezákonného rozhodnutia, teda je s ním v príčinnej súvislosti. Preto v zmysle § 18 ods. 1 cit. zákona sa majú odškodňovať len také účelne vynaložené trovy konania, ktoré boli vynaložené ako následok nezákonného rozhodnutia, t. j. ktoré sú s ním v príčinnej súvislosti. Správnosť tohto chápania odškodnenia vynaložených trov konania odvolací súd podopiera aj znením ust. § 18 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., ktoré kompenzáciu účelne vynaložených trov konania vyslovuje viaže iba na priamu súvislosť s nesprávnym úradným postupom a nie na celé konanie ako také. Niet preto rozumného dôvodu na odlišný prístup k účelne vynaloženým trovám konania v prípade nezákonného rozhodnutia. Okrem toho odvolací súd poukazuje na českú právnu úpravu tejto problematiky, ktorá bola v ust. § 31 ods. 1 zákona č. 82/1998 Sb. až do 26. 04. 2006 úplne identická so znením ust. § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. a ohľadne ktorej Ústavný súd ČR v náleze PL. ÚS 38/06 zo dňa 06. 02. 2007 uviedol, že zmyslom a účelom ust. § 31 zákona č. 82/1998 Sb. v znení neskorších predpisov je zaistenie náhrady trov konania poškodenému na zrušenie alebo zmenu nezákonného rozhodnutia alebo na nápravu nesprávneho úradného postupu, teda zmyslom je zahrnúť do rámca náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom aj náhradu trov konania smerujúcich k ich zrušeniu, zmene, resp. náprave. Inak by naopak bolo v rozpore s princípom zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, ak by jeden z dôsledkov takéhoto konania orgánov verejnej moci - a to trovy konania vedúceho k reparácii - znášal poškodený sám.

47. Odvolací súd nad rámec odvolacej argumentácie žalobcu ešte dopĺňa, že vznik nároku na náhradu škody spočívajúcej v nákladoch obhajoby vynaložených poškodeným ako obvineným a spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením, sa viaže na nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia (porovnaj napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, resp. ČR publikované v zbierke rozhodnutí súdov pod č. R 35/1991, R 24/1992, R 70/1994). V prejednávanom prípade však žalobca neodvodzoval uplatnené nároky od uznesenia o vznesení obvinenia, ale od rozhodnutia okresného súdu, ktoré bolo spolu s rozhodnutím odvolacieho súdu zrušené pre nezákonnosť najvyšším súdom. Žalobca svoju žalobu skutkovo nezaložil na tom, že ním uplatnené nároky sú dôsledkom uznesenia, ktorým mu bolo vznesené obvinenie, ale že sú dôsledkom nezákonného rozhodnutia Okresného súdu Brezno zo dňa 22. 10. 2015. V podanom odvolaní síce žalobca správne poukázal na skutočnosť, že právoplatné oslobodenie obvineného spod obžaloby v trestnom konaní (napr. z dôvodu, že nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný, resp. že skutok nie je trestným činom) sa svojim významom rovná zrušeniu uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť. V prípade právoplatného zastavenia trestného stíhania, resp. oslobodenia spod obžaloby je totiž situácia špecifická v tom, že podľa Trestného poriadku (zákon č. 301/2005 Z. z.) už nenasleduje ďalší proces, ktorého výsledkom by bolo výslovné zrušenie uznesenia, ktorým bolo stíhanej osobe vznesené obvinenie. Zmyslu právnej úpravy má zodpovedať z čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky vyplývajúca zásada, že každá majetková ujma spôsobená nezákonným zásahom štátu má byť odčinená a preto rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má tiež zastavenie trestného stíhania, resp. oslobodenie spod obžaloby z dôvodu, že nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný, resp. že skutok nie je trestným činom. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Žalobca ale takýmto spôsobom svoj nárok skutkovo nevymedzil, netvrdil, že škoda v podobe nákladov vynaložených na trovy právneho zastúpenia mu vznikla kvôli vzneseniu obvinenia, za nezákonné rozhodnutie označil iba predmetné rozhodnutie okresného súdu zo dňa 22. 10. 2015 v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu. Odvolací súd (a ani prvoinštančný

súd) nemohol posudzovať uplatnený nárok z tohto hľadiska, pretože podľa ust. § 216 ods. 1 CSP platí, že súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu a to znamená, že súd je žalobou viazaný nielen čo do jej kvantitatívnej stránky, t. j. žalobcovi nemožno prisúdiť viac než žiada (okrem prípadu podľa § 216 ods. 2 CSP a o takú situáciu v prejednávanej veci nešlo) ale aj čo do kvalitatívnej stránky, teda žalobcovi nemožno prisúdiť plnenie na inom skutkovom základe, než aký vymedzil v žalobe (porovnaj napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo/15/2010).

48. Pokiaľ ide o žalobcom uplatnený nárok v sume 1.206,54 Eur spočívajúci v nákladoch vynaložených na trovy právneho zastúpenia v súvislosti s predbežným prerokovaním nároku, už bolo uvedené, že tento predstavuje príslušenstvo spočívajúce v nákladoch spojených s uplatnením pohľadávky. Odhliadnuc od toho, že ani uhradenie tejto sumy žalobcom nebolo v spore preukázané, odvolací súd v zhode s prvoinštančným súdom uvádza, že ide o nárok, ktorý je podľa § 18 ods. 3 druhej vety zákona č. 514/2003 Z. z. vylúčený z odškodnenia zo strany štátu, teda štát za vynaloženie nákladov tohto druhu nenesie zodpovednosť. Vyplýva to i z dôvodovej správy, podľa ktorej „Zákon vylučuje z náhrady škody náklady, ktoré poškodenému vznikli v súvislosti s predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody s príslušným orgánom, pretože toto predbežné prejednanie nároku má iba formálny charakter.“. Z tohto hľadiska boli právne irelevantnými námietky žalobcu, že ako osoba neznalá práva bol nútený využiť služby svojho právneho zástupcu, ktorý listom zo dňa 18. 09. 2019 požiadal žalovanú o predbežné prerokovanie nárokov na náhradu škody podľa § 15 a nasl. cit. zákona. Zákon vylučuje takýto nárok z odškodnenia bez ohľadu na osobu poškodeného (a stupeň jeho právnych znalostí) a pokiaľ žalobca poukazoval na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/7/1999 (publikované pod R 26/2000), už z právnej vety tohto rozhodnutia je jasné, že sa týka predchádzajúcej právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktorú predstavoval zákon č. 58/1969 Zb. a ktorá sa zmenila prijatím zákona č. 514/2003 Z. z. účinného od 01. 07. 2004 v tom smere, že odškodnenie nákladov na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody možné nie je.

49. Vo vzťahu k zamietnutiu žaloby ohľadne uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy poukazuje odvolací súd na odôvodnenie rozsudku prvoinštančného súdu v jeho 37. odseku, v ktorom prvoinštančný súd dostatočne podrobne vysvetlil dôvody, pre ktoré nebolo možné takýto nárok žalobcovi (ani len čiastočne) priznať.

50. Odvolací súd považuje za nadbytočné znovu opakovať to, čo už správne uviedol prvoinštančný súd a preto iba na doplnenie a tiež v reakcii na podané odvolanie uvádza, že síce ust. § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. pripúšťa možnosť poskytnúť poškodenému aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ak v dôsledku nezákonného rozhodnutia takáto ujma vznikla (a súčasne za predpokladu, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučineným vzhľadom na vzniknutú ujmu a túto nie je možné uspokojiť iným spôsobom než peniazmi), ale je výhradne povinnosťou žalobcu v žalobe popísať (§ 132 ods. 1 CSP), aké konkrétne negatívne následky na neho a na jeho osobnostnú sféru dané nezákonné rozhodnutie malo. V tomto smere žalobca v žalobe iba všeobecne uviedol, že nemajetková ujma mu bola spôsobená zásahom do jeho osobnostných práv a celospoločenským poškodením jeho dobrého mena a povesti a celé trestné a exekučné konanie hlboko zasiahlo do jeho súkromia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti. Bližšie toto nekonkretizoval, neoznačil ani nepredložil žiadne dôkazy a v takejto pasivite pokračoval aj po obdržaní vyjadrenia žalovanej k podanej žalobe, ktorá v ňom práve tieto okolnosti namietala (viď písomné vyjadrenie žalovanej zo dňa 15. 12. 2020 na č. I. 102 a nasl. spisu).

51. Žalobca teda zodpovedajúce skutkové tvrdenia neurobil ani v žalobe, ani v reakcii na vyjadrenie žalovanej k podanej žalobe a neurobila tak ani jeho právna zástupkyňa na pojednávaní dňa 27. 01. 2022 navrhujúc len to, aby bol vyslúchnutý samotný žalobca, ktorý sa však osobne na pojednávanie nedostavil. Ak za tohto stavu prvoinštančný súd nevykonával výsluch žalobcu a vo veci rozhodol uplatniac pritom sudcovskú koncentráciu konania v zmysle § 153 ods. 1 a 2 CSP (na možnosť uplatnenia ktorej bol žalobca riadne upozornený v uznesení prvoinštančného súdu vydanom v súlade § 167 ods. 3 CSP, ktoré bolo žalobcovi, presnejšie jeho právnomu zástupcovi doručené dňa 21. 12. 2020, ako to vyplýva z doručky na č. I. 112 spisu), podľa odvolacieho súdu tomuto postupu niet čo vytknúť a odvolací súd musí konštatovať, že na mieste prvoinštančného súdu by ani odvolací súd nepostupoval inak. Prvoinštančný súd opodstatnene uplatnil postup podľa § 153 CSP, keď tento dôkazný návrh už neakceptoval a vo veci rozhodol. Podľa § 153 ods. 1 CSP sú strany povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a procesnej obrany (medzi, ktoré podľa § 149 CSP patria aj skutkové tvrdenia a návrhy na vykonanie dôkazov) včas a za také uplatnenie nemožno považovať v prejednávanom prípade postup žalobcu,

ktorého právna zástupkyňa až na nariadenom pojednávaní navrhla, aby bol vypočutý (na pojednávaní neprítomný) žalobca. Aj podľa odvolacieho súdu bol tento návrh na vykonanie dôkazu ako prostriedok procesného útoku predložený oneskorene. Žalobca mal a mohol takýto návrh urobiť už v žalobe, minimálne však po obdržaní vyjadrenia žalovanej a keďže prihladenie na tento procesný návrh žalobcu by si následne vyžiadalo nariadenie ďalšieho pojednávania (keďže žalobca sám sa na pojednávanie nedostavil), prvoinštančný súd postupoval v súlade s ust. § 153 ods. 1 a 2 CSP a svoj postup v súlade s ust. § 153 ods. 3 CSP aj dostatočne v napadnutom rozhodnutí vysvetlil. Podľa odvolacieho súdu v prejednávanej veci išlo o „ukážkový“ prípad toho, kedy je uplatnenie tohto procesného inštitútu namieste, pretože v súlade s aktuálnou koncepciou civilného procesu strana evidentne si vedomá popretia určitej skutočnosti protistranou (a vedomá si aj nedostatkov vo svojich skutkových tvrdeniach) nemôže prísť na pojednávanie a až na ňom navrhovať dôkazy na preukázanie tejto (dlho predtým popretej) skutočnosti, resp. až vtedy začať produkovať relevantné skutkové tvrdenia. Predídeniu toho a prietahom s tým spojeným slúži práve postup upravený v § 167 CSP zameraný na to, aby v rámci písomných podaní sporové strany pred pojednávaním predostreli svoje argumenty a dôkazy a aby potom bolo možné prejednať a rozhodnúť vec spravidla na jedinom pojednávaní (§ 157 ods. 1 CSP). Nakoľko v súlade s tým žalobca nepostupoval, zodpovedá tomu logicky aj výsledok sporu spočívajúci v jeho neúspechu.

52. Odvolací súd súhlasí so všeobecným tvrdením žalobcu, že každé trestné konanie má určitý dopad na obvineného, ale z hľadiska možnosti priznania náhrady nemajetkovej ujmy je pre aplikáciu § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 541/2003 Z. z. rozhodujúce, aký konkrétny dopad dané trestné konanie aj v skutočnosti na obvineného malo, t. j. bez toho, aby poškodený v spore konkrétne popísal a potom aj preukázal negatívne následky spôsobené (právoplatným) nezákonným rozhodnutím vo svojej osobnostnej sfére, nie je možné vznik ujmy posúdiť a prípadne kompenzovať aj peňažne. To je aj odpoveď odvolacieho súdu na námietku žalobcu, že prvoinštančný súd v zmysle uvedených zákonných ustanovení nezážil okolnosti prípadu a neposúdil výšku požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy - nemohol tak urobiť z dôvodu, že žalobca žiadne zodpovedajúce skutkové tvrdenia v tomto smere neurobil (nepočítajúc všeobecné deklarácie ohľadne náhrady nemajetkovej ujmy obsiahnuté v žalobe a následnom vyjadrení hodiace sa na každý prípad, ako na to správne poukázala žalovaná). Odvolací súd pritom opakuje, že v prejednávanej veci žalobca odvodzoval svoje nároky od nezákonného súdneho rozhodnutia zo dňa 22. 10. 2015 a nie od uznesenia, ktorým mu bolo vznesené obvinenie.

53. Na základe uvedeného odvolací súd konštatuje, že ani jeden z odvolacích dôvodov nebol žalobcom uplatnený dôvodne a preto napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP (vrátane závislého výroku o trovách konania, ohľadne ktorého žalobca v odvolaní neuviedol žiadnu odvolaciu argumentáciu, kde inak prvoinštančný súd správne aplikoval ust. § 255 ods. 1 CSP vzhľadom na plný úspech žalovanej) z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdil.

54. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ust. § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a aplikoval zásadu zodpovednosti za výsledok (zásadu úspechu) vyplývajúcu z ust. § 255 ods. 1 CSP. V tomto prípade bola v odvolacom konaní plne úspešná žalovaná, zásadne by teda mala nárok aj na náhradu trov odvolacieho konania. Pretože však zo spisu odvolací súd nezistil, že by žalovanej v odvolacom konaní nejaké konkrétne trovy vznikli (ich priznanie vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu ani nepožadovala), odvolací súd jej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

55. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za neho koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).